

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי י' בחשוון תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נזיר - ס"ב

1. 'איש כי יפליא נדר בערכך' מה בא לרבות 'איש'?
 - א. להו"א [בדף הקודם] - אע"פ שעכו"ם אינם מעריכין, מ"מ הם נערכין. והקשו - הרי נדרים הוקשו לערכין, ולגבי נדרים כבר שנינו 'איש איש' - לרבות עכו"ם שהן נודרים נדרים ונדבות כישוראל. [ומכאן שנערכין]
 - ב. ללמד על מופלא סמוך לאיש - שנה לפני גדלות, אם יודע ענינו של נדר נדרו חל. ונדחה - אין זה מיישב למ"ד הסובר ש'מופלא' דינו מדרבנן.
 - ג. ללמד על מופלא סמוך לאיש עכו"ם, שנדרו חל. ונדחה - זה מיישב רק למ"ד ש'בני ישראל' ממעט שעכו"ם אינם נערכין, ואיש מרבה שעכו"ם מעריכין, אז מופלא הסמוך לאיש מתרבה שמעריך. אבל למ"ד שסובר שנתמעטו שאינם מעריכים, ונתרבו שהם נערכים, א"כ אפילו תינוק בן חדש אפשר להעריכו, וכ"ש מופלא.
 - ד. ר' אדא בר אהבה - למ"ד זה, נתרבה שעכו"ם גדול אם אינו יודע להפלות, הוא בכלל אלו שנתמעטו מערכין.

2. מה נדרש מ'כי יפליא' שנכתב לגבי נזירות [שהרי כבר נאמר 'כי יפליא' בנדרים, והוקשו נזירות לנדרים]?
 - א. למעט ידים שאינן מוכיחות, שאינם מועילים לקבלת הנזירות.
 - ב. ונדחה - זה מיישב רק לרבא הסובר ש'לא הווין ידים' אבל לאב"י הסובר שיש להן דין יד, אינו מיישב.
 - ב. דינו של רבי טרפון: אין אחד מאלו שקיבלו נזירות בתנאי, נזיר. לפי שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה - שקבלתו מפורשת וברורה. ונדחה - אין זה מיישב לרבנן הסוברים שנזירות על תנאי חלה.
 - ג. נצרך לר' אליעזר - כדשנינו - היתר נדרים [חכם ע"י פתח] פורחין באויר, שיש להם רק רמז מועט בתורה, ואין להן על מה שיסמוכו. ורבי אליעזר אומר: יש להם על מה שיסמוכו, שנא': 'איש כי יפליא', כי יפליא שתי פעמים, אחד הפלאה לאיסור, ואחד הפלאה להיתר.

3. משנה - אלו חומרות יש בנזירות של עבדים, יותר מנשים?
 - א. הבעל מיפר נזירות אשתו, אבל האדון אינו מיפר נזירות עבדו. [ואם נתרצה האדון ולא כפהו, שוב אפשר להתיר רק ע"י חכם].
 - ב. הבעל שהיפר, מותרת עולמית אף לאחר שתתאלמן או תתגרש. אבל שהאדון כופהו לעבור על נזירות, אם יצא לחירות חייב להשלים הנזירות.

4. ברייתא - מדוע רבו יכול לכופו לעבור רק בנזירות ולא בערכין ונדרים? [שהרי איסור על נפשו' - מי שנפשו קנויה לו, נאמר גם בהם]
 - א. רב ששת - מה שאין האדון יכול לכופו עבדו לעבור על נדרו זה באופן שנדר מאשכול ענבים מסוים, וזה כיון שיכול לאכול מאשכול אחר. אבל לגבי נזירות שנאסר בכל האשכולות יוכל לכפותו, כיון שאין נפשו קנויה לו אלא לאדון ואם יחלש לא יוכל לעבדו.
 - ונדחה - הרי בנדרים עוסקים גם כשיש אשכול אחד.
 - ב. רבא - בנדרים מדובר שנדר מחרצן מסוים, אבל בנזיר יאסר בכל החרצנים ולכן כופהו.
 - ונדחה - הרי בנדרים עוסקים גם כשיש חרצן אחד.
 - ג. אלא אב"י מפרש הברייתא אחרת - מדוע רבו צריך לכפותו שלא יקים נזירותו, ואילו נדרים ושבועות אינם חלים אצלו כלל, כיון שנאמר לגבי שבועות: 'להרע או להיטיב', מה הטבה יכול להשבע רק על דבר שהרשות בידו אם לעשותו, שהרי אינו יכול להשבע לעבור על אחד ממצות התורה, אף הרעה רשות, יצא להרע לאחרים כגון להכות חבירו, שאין הרשות בידו, ולכן גם נדר שפוגע בעבד הוא הרעה לאדונו.

5. משנה - ברח העבד מאדונו לאחר שנדר נזירות - לר' מאיר: לא ישתה וחלה הנזירות, ורבי יוסי אומר: ישתה ומועילה המחאה אף שברח. במה נחלקו?
 - א. להו"א - האם פוסקים כשמואל שאמר: 'המפקיר עבדו - יצא לחירות ואין צריך גט שחרור', ואף כשברח מסתמא נתיאש ופקע קנינו.
 - ב. למסקנא - לכו"ע סוברים כשמואל, ואם נתייאש האדון - יצא לחירות ואסור ביין.

ונחלקו באופן שלא נתייאש, ר' יוסי סבר שישתה כיון שהאדון מעדיף שלא יתכחש עד שיחזור, ולר' מאיר לא ישתה, שמעדיף שיהיה לו צער ויחזור מהר.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)